HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

והא דומיא דאשה קטני. בהיא דהלל ושמאי דקתני מה הפרש בין זו לזו: **ואשה בדוקה היא.** מקודם לכן דהא כל שחרית וערבית היא בודקת אפ"ה טהרות דקופה טמאות וקשיא לחזקיה: **כשאינה בדוקה דמיא.** וקופה נמי כשאינה בדוקה עסקינן: **ואיבעיא אימא.** הא והא בבדוקה אלא דשמאי והלל כשאינה מכוסה ופיה מלמעלה הלכך איכא למימר עם סילוק ידיו נפלו וחזקיה במכוסה מש"ה מטהר: **מכוסה.** בתמיה. היכי נפל האי שרץ והיכי אישתכח בה השתא: **שאשמישה ע"י כסוי.** כשהוא רוצה להכניס לתוכה ולהוציא מתוכה מגלה ומכסה אותה הלכך חזקיה סבר כל זמן שהטהרות בתוכה נזהר בה וכסה והשתא לאחר שניטלו ממנה הסיח דעתו משמירתה ולא נזהר לכסותה ונפל ור' יוחנן סבר חיישינן שמא כשגילה להשתמש בה בעוד שהטהרות בתוכה נפל: **מכוסה היא.** דלא נפיל בה דם מעלמא וקופה דכוותה במכוסה עסקי' ואפ"ה טמאה וקשיא לחזקיה: **בזויה בית.** כדמפרש ואזיל שנטלה לקופה בזויה אחרת לאחר שניטלו טהרות ממנה: **ממקום למקום.** דלא אמרינן מאידך זוית הוה בה שרץ עם הטהרות אלא אמרינן לאחר שהביאה כאן נפל בה: **ובמקום מליאתן.** אם מלאו שחרית מת באותו מקום שנגע בו בגילה טמא אבל מלאו במקום אחר מת טהור ולא אמרינן כי היכי דהכא מת התם נמי הוה מת במקומו הראשון: **לשרוף.** דלא מחזקינן טומאה ודאית ממקום למקום לשרוף עליה תרומה: **אבל מהלא תלינן.** דהרי משמע במקום מליאתן הוא דחכמים מטמאין טומאה ודאי אבל אלא במקום מליאתן טומאתן הוה ספק ור' יוחנן נמי לתלות קאמר: **חלודה.** רדוליר"ל: **או שבורה.** (ה) ע"ג טהרות ומכיר בה שהיא טמאה: **טהורה.** מלטמא טהרות שנמצאת עליהן ולא אמרינן שלמה נפלה עליהם וטמאתם ואמ"כ נשברה אלא אמרינן שבורה או חלודה כאשר (ב) היתה עתה נפלה עליהם. אלמ' כל הטומאות כשעת מליאתן מחזקי' להו ואפי' תלייה ליכא דקתני טהורה וקס"ד דה"ה נמי למקום מליאתן דמחזקינן להו בטומאה ולא מספקינן לה במקום אחר אפילו לתלות וקשיא לר' יוחנן: **נמצא שרוף.** השרץ: **מטליא.** טלית של זב היתה: (ו) **המהומהם.** הבלויה. מלאה בלויה ע"ג זיתים: **טהורה.** מלטמא הזיתים דאמרינן הכי נפלה עליהן לאחר שבלתה וטהרה מטומאתה. אלמא לא מחזקינן טומאה מעשה לשעה אפי' לתלות דקתני טהורה וה"ה ממקום למקום: **וכי תימא.** לא דמי דהכא משום הכי טהור משום דשעת מליאתה ומקום מליאתה בטהרה הואי דבתר שעת מליאתן אזלינן בין לקולא בין לחומרא בין לקולא כי הכא גבי מחט ומטלית לאחזוקי בטהורה ולאי בין לחומרא כגון נגע באחד בגילה לאחזוקי בטומאה ודאית: **ונגע במקום מליאתן.** דליכא רגלים לדבר כולי האי משרף לא שרפינן מתלא תלינן: **דף.** קרש מונח על גבי יתדות בכותל: **ומדף טמא.** בגד טמא מונח תחת הדף בקרקע. בת"כ(ז) קרי מדף לעליונו של זב ומדף לשון טומאה קלה הוא כדלקמן [ע"ב] וס"ד השתא שהוא עליונו של זב דטמא מדאורייתא ומיהו טומאתו קלה משל מדרס דלא הוי אב הטומאה לטמא אדם וכלים. ובא ומגע את הכבר ע"ג הקרקע מן הבגד והלאה: **ונגע.** ולא נפלה על גבי המדף שנטלו מעל הדף והניחה לארץ: **לא נגרר.** האי שאני אומר: **אלא למקום מדרון.** שאע"פ שהדף שהכבר עליה מקום מדרון ורואיה הכבר ליפול ואם נפלה נגעה בבגד אפילו הכי טהורה שאני אומר כו' אלמא לא מחזקינן טומאה ממקום למקום דנימא מעל הדף נפל ומתגלגל לכאן: שאני מדרון דאפילו נפל הכבר על גבי מדף לא נשאר לשם אבל אם המדף בקרקע שוה פשיטא דטהור: **ולאיבעית**

כי פליגי חזקיה ור' יוחנן בקופה בדוקה. ולא"ת דבנגע באחד בגילה אמרו חכמים אם ראוהו אי מבערב טהור שספק טומאה ברה"ר ספקו טהור משמע דברה"י אפילו ראוהו אי טמא והשתא הך קופה היכי (ח) דמיא אי ברה"ר מאי טעמא דרבי יוחנן דמטמא ואי ברה"י מ"ט דחזקיה דמטהר וי"ל דברה"י אייתי וחזקיה יפרש הבריתא דבראוהו אי מבערב טהור אפילו ברה"י וספק טומאה ברה"ר טהור דקאמר היינו דהוי כאילו הוא ספק טומאה ברה"ר כיון שהיא בדוקה תחלה ואגב דבריש נקט האי לישנא במילתיה דר"מ היכא דלא ראוהו אי מבערב מתחלה דקתני בתוספתא ר"מ מטהר ברה"ר נקט נמי במילתייהו דחכמים בסיפא רה"ר: **והא** אשה מכוסה היא. פי' רש"י דלא נפל בה דם מעלמא וקשה דכ"ש שהיא טמאה דאין לתלות בדם אחר אלא בא מגופה לכך י"ל מכוסה היא שהמקוס סתום וכשהדם יולא נפתח והיה לה להרגיש ולא"ת והא בקופה בדוקה פליגי דאי לאו הכי מאי מועיל כשהיא מכוסה ואמ"כ מאי פריך והא אשה מכוסה מאי מועיל כסוי כיון דלאו כבדוקה דמיא וי"ל שרוצה לישב אפי' אי תשיב לה כבדוקה: **שכל הטמאות בשעת מציאתן.** לעילן(ט) פי' דהיינו דוקא לקדשים והא דמתני שנמצאת מגלה חלודה דטהורה דכל הטמאות כשעת מליאתן אפילו לקבל לאו משום דהוי כשעת מליאתן דאוליינהו אלא משום דמוקי הטהרות אחזקתייהו ולא"ת מאי פריך מכבר הנתונה על גבי דף דלמא בכבר של חולין איירי וי"ל דאפילו בחולין לא היה לנו לעשות כל כך לתלות באדם טהור שהנפילה נראית יותר והיה לנו לטמא ממקום למקום כיון דלא אפשר ליפול אלא אם כן נגע אי בשום מקום אנו מחמירין אפילו בקדשים:

ומי תלינן **והא אנן תנן בו'.** ולא"ת והיא הנותנת משום דאזלינן בתר שעת מליאתה לגמרי אפילו ממקום למקום לתלות לכך מחט שנמצאת מגלה חלודה טהורה לגמרי ואע"ג דמלינן למימר דהיינו דקאמר וכ"ת כשעת מליאתן לגמרי בין לקולא בין לחומרא מ"מ מאי ס"ד דמקשה וי"לדם"דכיון דמחמיר כלכך בטומאה לתלות אפי' ממקום למקום(י) [ע"כ אינו טעם גמור דדוקא בקדשים הוא ומשום חומרא] אע"כ במחט לא היה לו לטהר לגמרי משום שעת מליאתה אלא הוה ליה למימר השתא הוא דעלתה חלודה: **כבר** הנתונה על גבי דף. ולא"ת שאני התם שאין בו דעת ליטמא כדאמר בסמוך וי"ל דפריך אי בשום מקום אנו מחמירין ממקום למקום אפילו בקדשים לא היה לנו לעשות ספק ולתלות באדם טהור דיותר יש לתלות בנפילה: **שאני אומר אדם טהור.** ולא"ת דהכא תלינן באדם טהור ובפ"ק דחולין (דף ט:) גבי גלוחית שהניחה מכוסה ובא ומצאה מגולה תלינן באדם טמא וכן פ"ק דפסחים (דף י:) גבי קורדום ותירץ ר"ת דגבי כלים הנמצאין דווקא גזרינן טומאה משום דאית להו טהרה במקום וליכא פסידא אבל באוכלין דליכא פסידא דלית להו טהרה במקום לא החמירו אי נמי הכא מוכחא מילתא דאדם טהור הסירה בכוונה כדי שלא תפול על מדף טמא אבל בעלמא טמאין בין באוכלין בין בכלים דליכא למימר אדם בכוונה עשה לתקנתא:

(ט) **הבא** נמי נימא עורב אתא ושדא. אף על גב דאדם שנשתמש בקופה יש בו דעת ליטמא מכל מקום פריך כיון דעל ידי תליית אדם טהור אין אתה חושבו ספק אף על גב שהנפילה נראה יותר אם כן הרבה מלוי הוא שאדם טהור בא לשם הכא נמי נימא אתא עורב ושדא ולא הוי ספק: **לא** נצרכה אלא למקום מדרון. פירוש כשהמדף במקום

ה) עיתוס' לה: טהרות פ"ה מ"ז, ב) טהרות פ"ג מ"ה, ג) שם פ"ט מ"ט [לקמן ט:], ד) [ל"ל המהוהא מלשון מוהו ומהו כ"ל דבר שאין בו ממש מ"ש פכ"ד דכלים משנה י"ז בשם מהכ"ם ובעיון ערך מהה ת' פי' עוד בשם ר"ח בגד שנתרך מן האש ונשאר כקורי עכבים וט"ע תי"ט טהרות במשנה דהכא ודע דכן לקמן ט. איתא המהוהא], ה) [ל"ל והמגלח], ו) תוספתא דטהרות (דף תשע פ"א) פ"ד ה"ג, ז) [ל"ל המהוהא], ח) [מלורע דזבים פרשה ג], ט) ל"ל דמיא, י) בדים מכלאים ד"ה מעל"ע, כ) נ"י כ"ו, ל) דנוי זה שייך לע"ב,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לו שטורה על גבי. נ"ב ובמשנה ה' פ"ג דטהרות פי' הבדטעדה שאינה מכירה ואינה מונחת ע"ג טהרות וי"מ היא אם מחוך לטומאה ישנה: (ב) ד"ה טהורה מלטמא וכו' כאשר היא עתה נפלה וכו' מספקינן להו במקום:

גליון הש"ם

גמ' ור"י סבר מחזקינן. עי' טהרות פ"ט מ"ט נמצא בגג המעמן טהור. וצ"ע:

לעזי רש"י

רדוליר"א [ירדוויל"א]. חלודה.

מוסף רש"י

נגע באחד. בגדים אחד (ערובין לה:). ר"מ מטהר. דאמר אוקמיה אחזקיה ואתמול מי היה (שם). המהומהם. בלויה ונקבה (שם לגירסת המהוהא).

תוס' הרא"ש

יהא שם שרץ במקום שמשתמש: המדלה עשרה דלאים. תימה דשבק מתני' ומייתי ברייתא דיש משנה כיוצא בה בפרק [ד' מ"ד] דמסכת טהרות הממלא בסוטה דלאין ונמצא באחד מהן הוא טמא וכולן טהורין. וי"ל דהתם לא קתני בזה אחר זה ומיירי במדלה עשרה דליין בבת אחת וקמ"ל דלא חיישינן שמא נגעו שאר דלאין בשרץ ונטמאו משום דהוי ספק טומאה צפה על פני המים ואפי' ברשות היחיד טהור כדאיתא בסוטה ובנזיר ואהקן מתני' לא שייך למימר ר' יוסי למילתיה א"נ בממלא ר' כלים מבור של יין דלא קתני התם מים. ולא קתני נמי המדלה כדקתני בברייתא ולא חיישינן שמא היה השרץ בכלי ראשון ולהך שנויא קשה למה נקט ר' דליים אפילו בדלי אחת הוה מצי לאשמועינן דלא חיישינן (ו) שמא היה השרץ בבור ונטמא היין(ב): **כי** פליגי חזקיה ור' יוחנן בקופה בדוקה. קשה אי ברשות הרבים מאי טעמא דרבי יוחנן דמטמא ואי ברשות היחיד מאי טעמא דחזקיה דמטהר הא תניא גבי נגע באחד בלילה דמודים חכמים בראוהו אי מבערב דטהור מפני שזה ספק רשות הרבים משמע הא רשות היחיד טמא וי"ל דהיינו טעמא דחזקיה דמטהר אפילו ברשות היחיד בקופה בדוקה משום דאיכא נמי למיתלי אם איתא דהוה שרץ מעיקרא הוה חזי ליה ומיהו טעם גמור לא הוי לטהר בשאינה בדוקה מהאי טעמא: **ואשה** מכוסה היא. פרש"י ולא נפיל דמים מעלמא וקשה דכ"ש דאמרינן מגופה אתא וי"ל דמכוסה היא שהמקור סתום ובית החיצון כמכוסה דמי שאין רגיל ליכנס בו דם מן המקור אם לא שתרגיש: **וחכמים** מטמאין שכל הטמאות בשעת מציאתן וא"ת מאי שנא מעת לעת שבנדה דלא אמרינן כל הטמאות בשעת

ו) עי' בתוס' לקמן סד"ה והתניא ב) ע"כ שייך לעמוד הקודם.

ט) א ב ג ד מיי' פי"ז מהלכות שאר אבות הטומאה הלכה ב: ה מיי' שם פי"ח הלכ' יד: יא ו מיי' שם ופט"ו הלכה ו והלכה י:
יב ז מיי' שם פי"ז הלכ' ב: יג ח ט מיי' שם פט"ו הלכה י: יד י כ מיי' פט"ו שם הלכה ז:

תוס' הרא"ש (המשך)

מציאתן כמו שעתה נמצא הדם בבית החיצון גם קודם לכן היה בבית החיצון אם היתה בודקת עצמה ותטמא אפי' חולין ואפי' לשרוף כדמטמאינן הכא. וכי תימא משום דאשה בדוקה והוי כראוה חי חדא כיון דשכיחי בה דמים לאו בדוקה היא כדאמרינן לעיל בשמעתין. ועוד אפי' בראוהו חי מטמאינן ברשות היחיד לכל דבר. וצ"ל דהך דכל המטאות כשעת מציאתן הוי כמו מעת לעת דדוקא לקדשים או לתרומה למאן דאית ליה וכן פלוגתא דחזקיה ור' יוחנן דמיירי' עלה הא דהלל ושמאי וכן המדלה עשרה [דליים מים] שצריך לאותן מים להדחת בשר קדשים או לבשל או ללוש מנחות וכמ"ד חולין שנעשו על טהרת הקדש בקדש דמו. וכי תימא אכתי תקשי מאי שנא הכא דשורפין ומעת לעת דוקא לתלות. וי"ל דמשום פריה ורביה לא רצו להחמיר לשרוף. וכן שמאי אע"ג דאית ליה כשעת מציאתן מדמקשה ליה הלל מקופה מטהר לגמרי במעת לעת משום בטול פריה ורביה וכ"ת והיכי מקילין לתלות היכא דאימ' למה לי טומאה מטעם שעת מציאתן והא שעת מציאתן דאורייתא הוא תדע דתולין בו בין להקל בין להחמיר י"ל דהא דאמר והא דאמרינן בשעת מציאתן אפי' להקל גבי מחט ושרץ שרוף לאו משום דשעת מציאתן דאורייתא אלא משום דמוקמינן טהרות אחזקתן: **ותני** עלה בשעת מציאתן ובמקום מציאתן. תמיה לי מאי קא פריך שאני הכא דרגלים לדבר דכיון שלא מצאו במקומו שחי היה במקום שנגע בו ובא לזה המקום ומת שם. ושמא משמע ליה דדוקא ובמקום מציאתן אפי' ידוע שעל ידי אדם או ד"א ניטלתי ובא לכאן: (נכתב על הגליון) (הבההה. פר"ח כגון טלית שנשרפה משני צדדיה ונשארה כגון קורי עכביש (ע"ב) **והתנן** ככר כו'. תי' לפי מאי דפרישית בשעת מציאתן היינו דוקא לקדשים או לתרומה מאי פריך דלמא הכא מיירי בככר של חולין וי"ל מ"מ דייק שפיר מדמטהרינן הכא אפי' במקום מדרון שהיה ראוי להחמיר ש"מ דבעלמא לא מחזקי טומאה ממקום למקום אפילו בקדשים וא"ת אכתי מאי קשיא ליה האי דמטהרי' הכא היינו משום שאין בו דעת לישאל כדמסקינן וי"ל דלכולהו לישני דאוקימנא פלוגתייהו בשאינה בודקה מטמא ר' יוחנן אפי' ברשות הרבים הדע מדפריך (לנ"ב) מכל הטומאות בשעת מציאתן ותני עלה ובמקום מציאתן הא שלא במקום מציאתן לא. ומאי קושיא דלמא משום דאיירי ברשות הרבים כדקתני בתוספתא מוקי לה דוקא במקום מציאתן אלא ודאי אפילו ברשות הרבים מטמא ר' יוחנן אפילו שלא במקום מציאתן וא"כ ה"ה נמי בדבר שאין בו דעת לישאל: **שאני** אומר אדם. הכא תלינן באדם טהור. וכן פרק כיסוי הדם גבי רוב תינוקות מטפחין לפי המפ' מטפחין בעיסה המיעוט שאין מטפחין תלינן שאדם טהור נתן לו הבצק ושקה דבפרק קמא דפסחים גבי קדרדום שאבד בבית

אמרי' שאני אומר אדם טמא נכנס לשם ונטלו. וכן פ"ק דחולין גבי צלוחית שהניחה מגולה ומצאה מכוסה שאני אומר אדם טמא נכנס לשם וכיסה. ותירץ ר"ת דגבי כלים החמירו משום דגזרו אספק כלים הנמצאים ואחמור בספק כלים יותר מבספק אוכלין